

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 76.

Vtorik 23. Kimovca.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožetu Blasniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

O z n a n i l o.

Za pogorele prebivavce Izke vasi so prišli spet po naberi sledeči milodarovi in sicer:

a) Od c. k. okrajnega poglavarstva v Radolci z noto od 22. avgusta 1851, št. 5068 od občine srednje vasi 1 gold. 22 kr.

in z noto od 7. septembra t. l. št. 5256 po visokočastitem fajmoštru Gregorju Zajcu v fari Lesje nabrani znezek 1 gold. 10 kr.

b) Po c. k. okrajnem kamniškem poglavarstvu z noto od 3. septembra t. l. št. 7274 milodarovi, ktere so sledeči milodarniki poslali, in sicer

1. Visoko častita duhovščina in c. k. vradniki v Kamniku	9 gld. 34	kr.
2. Zaloška občina	3	36
3. Prebivavci fare zgor-njega Tuhinja	7	6
4. Prebivavci fare Vodice	7	16
5. Občina spodnjega Kosca	1	13
6. Občina Homeca	2	28
7. „ Radomlj	1	35 1/2
8. Vaška občina	1	3
9. Občina Konj	2	20
10. „ Terzin	3	46 1/2
11. „ Šmarca	2	30
12. „ Lukovica	6	6 1/2
13. „ Verhpolje	3	6
14. „ Kapla vas	3	46
15. „ Volije	2	38

Skupej 58 gld. 4 1/2 kr.

c) Iz časopisnice Ignaca od Kleinmayera in Fedora Bamberga:

1. Gospod dr. Maksimilan Wurzbach	5 gld.
2. Gosp. Martin Robe kaplan na Studencu	1
3. N. N.	2

Skupej 8 gld.

Vsega skupej 68 gld. 36 1/2 kr.

S tem, da se ob enem potrebno stori, milodare med vboge pogorelece razdeliti, se v njih imenu žlahtnim dobrotnikom c. k. okrajno poglavarstvo s tem očitno zahvali z željo, da bi še z naprej v polajšanje nadloge za pogorele milodarovi nabirali.

C. k. okrajno poglavarstvo.
V Ljubljani 18. septembra 1851.

19. septembra 1851 je bil XLVI. del, III. tečaj deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 6. Avgusta 1851 podeljenih izklenivnih privilegij. — Okoljni ukaz c. k. štaj. ilirskega dnarstvinega deželnega vodstva 8. Avgusta 1851. Odrajtovanje davšin za družbine pogoje, v kterih opravilo ni z določeno postavljenim zneskom, temuž z najvišjo izmero izrečeno. —

Okoljni ukaz c. k. štaj. ilirsk. denarstv. deželnega vodstva 15. Avgusta 1851. Premembe davšin za vlaganje soli v Teržaškim okraju. — Najvišji kabinetni dopis Nj. V. cesarja predsedniku ministrov dne 20. Avgusta 1851, s kterim se ustanovi pomen in obsežek odgovornosti ministerstva, in tiste odločbe, ki se iz tega za njega dolžnosti in prihodnjo postavljenje podajo. — Najvišji kabinetni dopis Nj. V. cesarja predsedniku ministrov 20. Avgusta 1851, s kterim se naznanijo ministerstvu tiste premembe, ki so se v postavljenju in ustanovitvi derž. svetovavstva storile. — Najvišji kabinetni dopis Nj. V. cesarja predsedniku ministrov 20. Avgusta 1851, s kterim se tajistemu naznanijo (pod št. 194 derž. zakonika natisnjeni sklepi zastran odgovornosti in prihodnega postavljenja ministerstva, in več prememb o postavljenju in ustanovitvi (statutu) derž. svetovavstva ustanovi. — Najvišji kabinetni dopis Nj. V. cesarja predsednikov ministrov 20. Avgusta 1851, s kterim se mu naroči, vkupno s predsednikom derž. svetovavstva, mnenje podati čez to, kako bi se imelo posvetovanje glede na obstanek in izpolnjenost ustave 4. Marca 1849 začeti.

Danes bo XLVII. del, III. tečaja 1851, deželnega zakonika in vladnega lista za krajnsko kronovino izdan in razposlan.

Ljubljana 23. septembra 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko.

Nevradni del.

Kaka bi se dala v vsaki soseski bukvarnica napraviti.

(Konec.)

De pa bravnice po deželi svoj namen dosežejo in de se taka koristna reč po lepim redu vpelje, je potreba, de vsaktero bravnico trije moške, kot vodniki, prevzamejo, ki imajo skerb za shranjenje in razpošiljanje bukev, za kupovanje novih, za pobiranje mesičniga bravniga plačila in družih darov, ki jih rodoljubi bravnici v bukvali ali denarjih namenijo. Ti trije moške naj bojo: duhoven gospod (tehant, ali fajmošter ali kaplan), učitelj, in pa ena meten sosesken mož. So ti moške pridni in za podučenje ljudstva skerbni, bojo kmalo pri svojih sosedih toliko nabrali, de bojo saj za začetek kakih 20 bukvic kupiti zamogli, ktere, če se ene bukvice po 15 kraje rajtajo, ne bojo več kakor 5 gold. znesle — in ta mervica se bo vender lahko skupej spravila! S peteni goldinarji se zna matica za soseskino bravnico napraviti, ktera se bo — če bo veliko sosedov bukve bralo, in vsaki izmed njih za posojilo le po pol krajcarja plačal — vsako leto pomnožila, de se bojo zamogle nove bukve kupovati. Kaj ne, de se zamore po ti poti ob kratkim v vsaki deželi veliko veliko bravnic začeti? in kakšno veselje bo to!

Kakošne bukve pa naj bi se v bravnico jemale, smo že v začetku tega sastavka govorili in zgorej imenovani moške naj razsodijo to, kteri so nalogo na-se vzeli, za dušni in posvetni blagor ljudstva skerbeti. Če želijo bravci kakšne bukve imeti, ki še niso v bravnici, naj pa razodenejo svoje vošila vodnikom bravnice, kteri bojo radi občnim vošilam vstregli, ako bukve niso zoper namen bravnice, in če je njeno premoženje zadostno, jih omisliti.

Rodoljubi pisatelji, če bojo nove bukve na svitlo dali, gotovo tudi ne bojo saj ene in druge bravnice pozabili in ji podarili novo knjižico. Tako bo rasla bravnica od leta do leta, de bo veselje!

Ali bi učitelju, ki je varh bravnice in pisar v njenih zadevah, za papir, peresa in druge pisarske orodja, kakšno majhno odškodovanje dati treba bilo, bojo že vodniki bravnice presodili; to pa naj bi se povsod izgovorilo: de bravnica ostane lastnina tiste soseske, ktera jo je začela in na noge spravila.

Neizrečeno dobro bi bilo, če bi bila vsaka bravnica v stanu, tudi en časopis, kteriga za dobrija spozna, si omisliti, ki bi šel po tem med bravci od rok do rok. Tako bi se za majhin denar tudi ta potreba oskerbela.

Po ti poti, kakor smo jo razložili, bi se znale bukvarnice po deželi prav lahko in v veliki prid napraviti.

Zdej hočemo še ob kratkim dokazati, zakaj de mislimo, de je to nar pripravniši pot za napravo bukvarnic po deželi.

De smo za vodnike bukvarnice eniga duhovna, šolmojstra in eniga srenjskiga moža za potrebno spoznali, tega nam mende ni treba še z več besedami podpirati. Duhovin in šolmojster sta že po svojim stanu dolžna, za omiko ljudstva skerbeti, in ker imata tudi potrebno vednost v teh rečeh, zamoreta tudi nar bolj za bukvarnico skerbeti. Srenski mož je pa zato pri vodstvu bukvarnice potreben, de ji srenja več zaupanje naklone. Opravilo bukvarja se pa da zato nar pristojniši šolmojstru izročiti, ker ima on že tako v šoli z bukvami in otroci opraviti, po kterih se da nar lože ljubezin do branja pri njih starših, bratih in sestrah, in pri družih žlahtnikih obuditi. Duhovni gospodje bodo zamogli marsikak groš bukvarnici pridobiti, če pri posebnih veselih priložnostih kakor pri porokah, kerstih, cerkvenih shodih i. t. d. eniga in družiga bolj premožniga člveka na kako dobrovoljno darilo za bukvarnico spomnijo. Nekteri duhovni mislijo sicer — kakor nam je dobro znano — „čemu kmetu branje? matika in kramp sta njegove bukve“. Pa v čast duhovnim moramo reči, de jih je le malo tacih, in de je dosihmal nar več občnokoristnih bukev pri nas na Slovenskim ravno po duhovnikih na svitlo danih bilo. Vse zatiranje ljudskiga poduka bi prihodnjič tudi le prazno prizadevanje bilo, ker je za vse ljudstva nova doba nastopila, de stopajo iz tamote na dan, — Bog le daj! de bi jih bliš noviga časa ne oslepi! — De tisti, ki se bukev iz bukvarnice poslužijo, kako mervico vsak mesec plačajo, ne bo mende bu-

kvarniči nič deležnikov odtegnilo, marveč jih več naklonilo, ker skušnja kaže, da ima človek do tega več veselja, kar plača, kakor od tistiga, kar se mu zastoja sili. — Nekteri bojo morebiti rekli, da zdaj „ni pravi čas za napravo bukvarnic, ker je svet preveč zbehan in ima na druge reči misliti, na pa na bukve“. Svet je zares zlo zbehan — pa te zmešnjave mora vunder enkrat konec biti, in bolj ko od vojske in moritve svoje oči proč obrnemo in za mirni dušni in telesni blagor skerbimo, pred bo tudi teh zmešnjav konec.

Po J. P. Jordanu.

Austrijsko cesarstvo.

Krajska.

V Milanu je kaznovan, kdor teleta, prešice itd. na voz naloži, da jim glave raz voza vise, z 10 gold. ali je pa 8 dni zapert. — Ko bi se pač tudi na Krajskem taka postava dala, ker mesarji zares tako neusmiljeno z živino ravnaajo, da vsacega človeka, ki še kaj čuti, serce boli.

* Na zemlji je zdaj 32 milionov svetopisemskih knjig v 200 raznih jeziki; pred 50 letmi je bilo komaj 4 milione knjig v 50 jezicah. Celi čas od leta 1440 do 1800 se je le za dva miliona knjig pomnožilo. Zdaj se trudi 5000 društev sveto pismo med kristjani in nekristjani razširati.

Koroško.

* Iz Koroškega dve vesele novice zastran slovenskih ljudskih šol oznaniti zamoremo. U Gospej sveti (Maria Saal) je služba šolskega učitelja prazna. Kakor se iz oznanila vidi, bode občina iz občinske denarnice vsako leto 160 rajn. sr. novemu učitelju plačevala. Ako se še drugi dohodki te službe zarajtajo, more se ta služba med najboljše šteti. U oznanilu očitno stoji, da mora novi učitelj slovensko znati; občina sama je tako izrekla in gosp. dekan so to tudi u Celovskih novinah oznanili. Pa vendar slišimo, da se mislijo tudi terdi Nemci za to službo oglašiti. Da so Nemci dro u stanu in tako prederzni, se kej tacega podstopiti, bi ne bilo nič kej tako novega; alj ko bi pa bilo kej novega, ko bi gospodi ne bili mož-beseda, in sicer take besede, ki so jo pred celim svetom izgovorili. — Druga veselica je tale: U srednjih Trušnjah (Mitteltrixen) pri Velkovcu se bode o vsih svetih tega leta nova šola odperla. Gosp. Jožef Nagele, posestnik gornjih Trušenj da k tej reči lepo njivo, lep vert s sadjem i drevjem vred in še potrebno pohištvo na 10 let, in vse to iz gole ljubezni do ljudske omike in sreče. Občina se je zavezala prihodnjemu učitelju 200 rajn. sr. iz občinske denarnice dajati. Kmalo se bode na občinske stroške vse potrebno pripravilo s tim, da se bode to, kar ima patron priložiti, poznej zarajtalo. Lepa hvala in velika slava gosp. Nagele in celej občini, pa tudi čest slavn. Velkovskej okrajnej glavarii in gosp. dehantu, ki sta se tako hitro in tako gorečo dobre reči poprijela in jo k cilju dopeljala. Po tem taj sliši ta služba me najboljše; nadjamo se, da bode hvalevredna občina tudi učitelja dobila, kateri bode nje čest, veselje in sreča! Slovenci posnemajte te lep izgled svojih slovenskih bratev! —

(Bčela.)

Horvaška.

Vse druge čete se imajo iz Hervaškega napotiti, perve pa na dom podati.

* Časopis „Praydonoša“, ki u Zadru izhaja, dobiva vedno več sočutja in donaša prav imenitne sodniške obravnave.

Avstrijska.

Časopis „Presse“ začne 25. t. m. na Dunaju spet izhajati.

* Do 16. t. m. je bil za nov zajem sledeči znesek vložen:

V banko v Beču	36,584,700	gld.
Na spodnjem Avstrijskem	145,100	„
„ zgornjem	308,600	„
V Solnogradu	73,100	„
Na Štajarskem	894,000	„
„ Koroškem	31,000	„
„ Krajskem	79,500	„
V Terstu	2,032,300	„
„ Tirolih	345,300	„
Na Českem	4,129,900	„
„ Moravskem	1,192,300	„
„ Sileskem	223,300	„
V Galicii		
Na Ogerskem	1,432,500	„
„ Horvaškem	23,000	„

Skupej 47,640,700 gld.

* 57. del občnega deržavnega zakonika in vladnega lista prinese sledeči ukaz ministrov notranjih zadev in denarstva 4. septembra 1851, s katerim se dodatno k §. 6 najv. patenta 11. aprila 1851 derž. zak. št. 83 razglasijo natanjnejše odločbe čez poplačanje dolžnim na dolg prerajtanih kapitalov odkodbe in odkupljenja pri odvezi zemljiš.

§. 1.

Načini poplačila.

Dolžnim na dolg prerajtani odškodninski in odkupni kapitali za odvezo zemljiš z obrestmi (prihodki, rentami) vred, — kateri se imajo po preteku v §. 6 patenta 11. aprila 1851 (št. 83 derž. zak.) postavljene enoletne dobe najpozneje v dvajsetih letih s tim izplačati, da se letni zneski pravilno odplačujejo, se zamorejo na dvojni način (dve viži) poplačati:

1. ali s tim, da dolžni plača vsako leto prihodek (obresti po pet od sto) od kapitala, kar ga je bilo o koncu preteklega upravnega leta še na dolgu ostalo, in poverh tega dvajseti del (dvajsetino) tistega odškodninskega kapitala, ki ga je bil tiktat še dolžan, kadar je v §. 6 postavljena doba (brišt) nastopila, — ali pa

2. s tim, da se odškodninski kapital z vsemi obrestmi, kar se jih do popolnega izplačanja nabere, v več enacij letnih odplačil (oddolživnih prihodkov, letnin) premeni, in da se — s plačevanjem teh večletnih nepremeljivih oddolživnih prihodkov ali letnin — kapital in obresti izplačajo.

§. 2.

Razkazek ali tabela letnin A.

Razkazek ali tabela A kaže oddolživne prihodke, z letnim plačevanjem katerih se v prvem predelku nastavljeni znesek kapitala v 5, v 10, v 15 ali v 20 letih z obrestmi že v znesku zapopadenimi vred izplačati zamore.

§. 3.

Dolžnim je dano na voljo, se z letninami oddolžiti.

Od 1. novembra 1851 naprej je vsacemu, ki je kak kapital za odvezo zemljiš dolžan, na voljo pušeno, si izbrati, da taistega z oddolživnimi prihodki poplača, in zaprositi, da se kapital, kar ga je on za odvezo zemljiš dolžan, z obrestmi vred od začetka prihodnega upravnega leta naprej, premeni v oddolživne prihodke, ki se bodo skozi 5, 10, 15 ali 20 let vsako leto plačevali.

§. 4.

Oblastnija, pri kateri se ima izreči, da hoče kdo tako plačevati.

Ta prošnja se ima pri dačnii (davkarskem uredu), ki pobera davk od zemljiša, na katerem leži dolg za odvezo, ustno (z besedo) razložiti, in čez to se naredi in da pismo, za katero ni treba nobene davšine plačati.

§. 5.

Pogoj privoljenja v to prošnjo.

Dačnija se ima, preden pismo napravi, od resničnosti kapitalov, za katerih spremembo gre, prepričati s tim, da uredske bukve in tiste dokazala pregleda, ki jih vdeležena sabo prinese, kakor tudi s tim, da vdeleženca samega zasliši in izpraša; ona ima zadržke, če bi jih kaj bilo, odpraviti, in na to siliti, da se, preden pismo izda, vsi tisti deli kapitala in obresti (prihodki ali rente) v gotovem izplačajo, kateri so se bili za plačilo iztekli pred upravnim letom, s katerim se ima letnina začeti.

Dačnija mora na pismu poterditi, da se je to zgodilo, in da je v letnine spremenjeni znesek kapitala vgotovljen.

§. 6.

Tisti dolžni, ki v enoletni, v §. 6 patenta 11. aprila 1851 ustanovljeni dobi spremembe v letnine ne sprosijo, izreko s le-tim, da si v §. 1. tega ukaza pod 1. povedano izplačevanje izvolijo, in imajo po tem dolžnost, s početkom prvega upravnega leta naprej:

- a) dvajsetino odveznega kapitala, kar so ga v tej dobi še dolžni, in
- b) obresti po pet od sto, kateri se rajtajo od tistega kapitalovega zneska, ki je bil s koncom preteklega upravnega leta neplačan ostal, vsako leto v odvezni zalog (fond) plačevati, dokler se celi kapital ne poplača.

§. 7.

Tudi tem dolžnim, s katerimi je glede izplačevanja po poprejšnem §. 6 ravnati, je dopušeno, v prvih za plačanje njih kapitala tekočih 15 letih, kadar si koli bodi, prositi, da bi se od sledečega upravnega leta naprej njih ostali dolg kapitala z obrestmi vred v tisto izmed letnin, ki jih tabela A pripuša, spremenil, ktera k večjemu toliko let znese, kolikor jim jih je bilo po poprejšnem izplačevanju še ostalo do polnega plačila.

S takimi prošnjami je ravnati po prepisu §§. 4 in 5 tega ukaza.

§. 8.

Dobi ali brišti plačila.

Kar ima kdo po enem ali drugem v §. 1 omenjenem izplačevanju na leto odrajtati (§. 6 a in b), mora v vsakem upravnem letu v štirih enacij delih od treh do treh mesecev najpozneje dne 15. decembra, 15. marca, 15. junija in 15. septembra pri dačnii (davkarskem uredu) na račun odveznega zaloga plačati, ker bi ga sicer k temu s tistimi sredstvi prisilili, ki za iztirjevanje zemljiškega davka veljajo, in bi on moral še opraviti zamudne obresti po pet od sto od dne, kterega bi bil imel plačati, do dne, kterega je res plačila opravil.

§. 9.

Dačnije imajo dolžnost, trimesečne ali kvaterne odplačila letnega dolga, preden se izteko (zapadejo), jemati, kakor tudi dopustiti, da se na eno ali drugo kvaterno odplačilo le nekaj naprej odrajta, in vse opravljene plačila v plačilnih bukvicah zapisovati, ki jih imajo dolžni zastran odveze zemljiš.

§. 10.

Vsaki dolžni zamore enega ali več letnih zneskov svoje letnine, kakor tudi eno ali več odplačil kapitala (§. 6 a) naprej plačati.

Ako kdo take poslednjič omenjene kapitalove odplačila naprej plača, se mu zavoljo tega za sledeče upravno leto le tiktat po primeri obresti premene, če se odrajtajo, dokler prve tri kvatre upravnega leta teko.

Te predplačila ima kontrolor nakazovati, davkar pa kakor plačila na rajtengo (a conto) v dnevnik zapisovati.

§. 11.

Vsaka dačnija je dolžna, tri dni po preteku vsacega mesca

- a) narejene letninske pisma z zaznamkom vred, in
- b) izkaz tistih dolžnih, s katerimi je ravnati po §. 6 tega ukaza, vodstvu (direkciji) odveznega zaloga pošiljati, in ob enem naznanovati, koliko je še kapitalov na dolgu ostalo.

Tudi se dačnijam naloži dolžnost, slednjemu vdeležencu, kateri si letnino izvoli, le-to v njegove plačilne bukvice za odvezo zemljiš zapisovati.

§. 12.

Vodstvo odveznega zaloga ima poslani letninske pisma in zaznamke dolžnih, s katerimi je po §. 6 tega ukaza ravnati, po računariji prestresti dati, zadržke ali spotike, če jih je kaj, odpraviti in potrebni predpis (zapis) napraviti v računskih bukvah odveznega zaloga, ktere se po obojem načinu izplačevanja posebej *sumarno* derže.

§. 13.

Po storjenem prepisanju v bukvah se imajo potrebni novi nakazi za potirjanje letnih dolgov dačnijam izdati, in dačnije izročie vdeležencem take plačilne bukvice za odvezo zemljiš, ki v sebi zapopadejo, kar ima vsakteri na leto odrajtati po tistem izplačevanju, katero si je izbral.

§. 14.

Vsakteremu dolžnemu, kateri s plačilnimi bukvicami za odvezo zemljiš izkaže, da je popolnoma vse letne dolge poplačal, mora, če po tem praša, vodstvo odveznega zaloga izročiti poglavitni in odpovedni pobotni list (kvitengo), s katerim se da izbris sprostiti.

Česka.

V Pragi je bilo mesca augusta 120 za kolero bolnih. Med temi se jih je 41 ozdravilo, 66 umerlo in 13 je še bolnih ostalo. Tudi po kmetih se je kolera razširila in je samo v 10 občinah 235 oseb zgrabila, katerih se je 95 ozdravilo, 93 pa jih je umerlo in 47 je še bolnih ostalo.

* Mesto Praga leži na prostoru 1398 oralov 1035 □ sežnjev. Ima 255 gazov, 59 tergov in 3337 hiš. Prebivavcev je razun Višehrada in posadke 124,181.

* Iz Prage se piše, da se ima knez Windischgraetz za civilnega in vojaškega poglavarja na Českem izvoliti.

* Čelakovski bo izdal pomnoženi slovník Jungmana.

Moravska.

Moravska narodna jednota ima 80 vtemeljitelnih, 16 delavnih in 52 vdeležnih udov.

Ogerska.

Začasna občinska postava za Ogersko je že gotova in se ima skoraj razglasiti.

* O povodji v Aradu se mnogo žalostnega naznani. Že čez 80 hiš se je sosedli. Mnogo utonjenih so že našli. Več rodovin je brez strehe, in brezkončno nadlogo terpe nekteri ljudje. Starsi zdihujejo po svojih, otroci plakajo po svojih starših, cele rodovine zgubiv celo premoženje, prosijo pomoči. Naj starših ljudje se ne vedo spomniti, da bi bila kdaj tako strašna povodenj in da bi bila toliko nesrečo storila.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Prihod njegovega veličanstva cesarja ima, kakor se pripoveduje, tudi politiški namen, ker bo v Verono več laških knezov, posebno velki vojvoda Toskanski, vojvoda Parme in

Modene prišlo, tudi papež in kralj neapolitanski bosta ondi imela svoja poslanca.

* Cesar ima dva dni pred kakor je bilo namenjeno v Milano priti, se pa 1. oktobra že spet na Dunaj vernuti.

Tuje dežele.

Bosna.

Iz Carigrada se piše, da so mnoge tožbe zoper sedajnega poglavarja Bosne Hairedin pašata, ki je vse na to delal, staro trinoštvo spet vpeljati, turško vlado primorale, ga odstaviti in Sami pašata, pravičnega moža na njegovo mesto postaviti. Omer paša je posebno na to gnal, da se je Hairedin paša, pod katerim Bosna ne more srečna biti, odstavil.

* „Osservatore dalm.“ naznani, da je seraskier Omer paša prepovedal avstrijske čačopise brati.

* Iz bosniške meje se piše 14. t. m. sledeče: Politiška vravnava Bosne je ravno beli dan zagledala. Dežela se bo v pet kajmakamatov razdelila. Sedeži kajmakanov bodo: Bistrica, Banjaluka, Gradac, Tuzla in Zvornik. Kristjani ne nehajo tožiti, oni imajo zdajno stanje za težavno in ne pričakujejo nič boljega.

Bulgarska.

Iz Bulgarskega se slišijo žalostne novice. Uboji se pogostoma pripete, ravno tako moritve. — Deželni poglavar iz Drinopolja Hafis paša je odstavljen, ker ni za to mesto. Njegov naslednik, bosnjak je vse tatarske beie odstavil in jih v ječo vergel, ker so bili zastopljeni z nepokojneži.

Francoska.

* Na Francoskem je spet vse napeto. Govori se, da vlada meni narodni zbor že 10. oktobra spet skupej poklicati, ker sedajni stan ne dovoli, da bi do 3. novembra čakala.

* Število tujcev, ki imajo po poslednji postavi Francosko zapustiti, se na 10,000 rajta. — Sliši se, da je Košut v Marseille prišel.

* Hči vojvodnje Montpensierske je dobilo pri kerstu nasledja imena: Marie, Amalie, Luise, Enriquita, Felipa, Antonie, Fernanda, Kristina, Isabella, Adelaide, Jensa, Josefa, Joaquina, Anna, Francisca, Justa, Rufina, Francisca de Paula, Ramona, Helena, Karolina, Bibiana, Polonia, Gaspara, Melchiora, Baltasara, Augustina, Sabina. — Londonski „Punch“ misli, da bi bilo bolj prav malo infantko imenovati „Kalendara.“

Angleško.

Angleški poslanec v Neaplu je zavolj imenitnih pogovorov v London poklican bil.

Laška.

V Rimu so pri preiskovanju mnogo orožja našli; vse puške in samokresi so bili nabiti in sablje in meči nabrušeni.

* Siccardi je tiste denarje, ki so bili za njegov spominek nabrani, za spominek Kolumba dal, ki se bo v Genui napravil, vendar pa se bo tudi Siccardia spominek postavil.

Španska.

Španska vlada je sklenula spet 4000 vojakov na otok Kuba poslati. Španski poslanec v Londonu je več bark na Angleškem v ti namen kupil. En parobrod in dva vojaška brodova bosta veslala proti Kubi.

* Na španskem upajo, da se bo angleška in francoska vlada zoper severno Ameriko dvignula, da otok „Kuba“ ne pride severnim Amerikancem v vlast.

Rusovska.

O kratkem ima ruska vlada razglas dati, po katerem se povabijo poljski boljari, knezi, grofi in baroni v ruski vojaški stan stopiti.

* Ruski poslanec na Dunaju je c. k. ministertvu zunajnih zadev 10,366 gold. 38 kr. izročil, ki so bili nabrani na Poljskem za pogorele, Krakovčane.

* Med rusko in perzijsko vlado je neka dražljivost vstala, od ktere nekteri nič prida ne pričakuje. „Journal de Constantinople“ hoče vediti, da so Turkomani pred nekterimi mesci neke ruske barke na Černemmorju zažgali in ljudi v njih pomorili. Zavolj tega je ruska vlada tirjala, da se poglavar Mazanderana odstavi in povelje dala cesarsko zastavo sneti, ako se to ne zgodi. Poglavar se pa ni odstavil, in tako je sovrašstvo med Rusio in Perzio vstalo. Potem se naznani, da je poglavar Herata, Mehemed Khan umerl in da je Šah Perzije to mesto, akoravno je angleški poslanec zoper to bil, ukazal z vojaki posesti.

Poljsko.

Ruska vlada je povelje dala, da mora vsak, ki na Poljsko pride vse svoje imetje skazati, ako bi se primerilo, da bi se pozneje pri kom kaj več našlo, kakor je bilo napovedano, se mu bo vzelo.

Turška.

Na Turškem v mejnih deželah so vsi colni vradniki odstavljeni in denarje in spise so zapечатili.

* Res je, da je turška vlada begune v Kiu-tahii oprostila, katerih se bo nekoliko na Angleško in nekoliko v severno Ameriko podalo.

Gerška.

Iz Gerškega se piše, da je ondi vse napeto in da se vsako uro pričakuje kaj posebnega. Govori se o ovohanju velike demokratiške zakletbe, ktere se je več imenitnih oseb vdeležilo. Vradniki se odstavljajo in novi postavljajo. Skoraj vsi vradniki so prestavljeni. Sumi se, da je to vse zavolj zakletbe. Tudi mnogo ponarejenih bankovcev je med občinstvom; narodna banka je zavolj tega v velikem strahu.

Amerika.

Telegrafiško naznanilo iz New-Jorka pravi, da se je v Wašingtonu zvedilo, da sa je Lopez 25. augusta še deržal, pa malo moči je več imel; on če obupati in išče svoje in življenje svojih obvarovati ali pa drago prodati. Iz New-Orleona ni pomoči dobil in vlada skerbi za to, da je tudi ne bo dobil.

Afrika.

Turška vlada je le pod tem pogojem dovolila železnico med Kairo in Aleksandrio napraviti, da se denar ne sme iz zunajnih dežel na posodo vzeti in ljudje ne pri delu tlako delati.

Azija.

Iz Kantona se naznani, da na Kitajskem vstaja silno rase. Celi oddelki carskih vojakov so zastave popustili in se v verste vstajnikov vrinuli. Vstajniški car zapoveduje že čez 180,000 vojakov. Versko navdahnutje tira vstajnike naprej, ki hočejo čisto vero Konfucia ohraniti. Keršanstvo bo, ako vstajniki zmagajo, veliko terpelo, ker ga bodo hudo pregnjali. Car je poslal v Tatario pomoči prosit ondašnje poglavarje. Vstajniki pa menijo vse Tatara sognati iz Tatarie.

* Vstaja na Kitajskem se vedno širi, in cesarski vojake se ne morejo več braniti. Vstajniki so že glavno mesto dežele Kwang-si vzeli in denarnico glavnega komisarja uplenili. Stanišča vradnikov so poropali, drugih ljudi pa si niso ničesar dotaknuli.

Vladimir i Kosara.

(Dalje.)

Potem mu razjasne, se vedno stermevsu, čudne nagibe svojega djanja, omeni sanj, prošnje deklice, i kako da je ganjen od nje pobožnega moža poklical, ki mu je božje povelje razložil; naposled oznani terden sklep, s Petrislavom mir storiti, njemu pa, ako srce ni nasproti, svojo Kosaro v zakon dati, s katero bi enkrat, ker sam ni imel naslednika, tudi bulgarsko žeslo prejel. Potem pokliče hčerko, da bi ji Vladimir sam zaročni perstan s desne podal. Duri se odprejo, plasne deklice stopijo v dvorano. Kakor v jasni noči med svetlimi zvezdami svetleja luna sije, taka je bila Kosara med družicami viditi. Junak se zavzame i zastidi, ugledav jo, ter pobesi plašno oči v tla.

Kdo popiše kipenje vnete deklice, ko vidi pred seboj, kogar je toliko dni v mislih i sercu nosila! Ali Vladimir, ko se mu stermeči duh poverne, ne more več besede v persih zaperte držati, posili mu glas uide: „O nebeska deklica! zakliče, vili enaka, ki v naših gorah junakom pomagajo, kakor ti meni, kako se ti hočem primerno za nezasluzeno dobroto zahvaliti? O svoboda je sladki dar, orlu pod oblakom i košuti na planini, kakor blagородnu junaku enako draga! Ako mi Bog da, ter se zdravo povernem v bogati dom očetni, te hočem seboj, preserčno ljubo ženo, vzeti. Neizmerno zakladov leži v kraljevih hrambah, vsi ti tvoji bodo: zlato, srebro, drage kamene, visokocene svilene i bagrene obleke, vse ti bom poklonil, i cesar bi se pozelela, ti bodo naše barke, ki brez čisla po sinjem morju jadrajo, iz bogatih latinskih mest dopeljate. I tako mi Boga v nebesih; tako mi sivih las Petrislava, dražega očeta bolj kot mater, ki me je rodila, te bom častil, ti pred

vsimi, samo za Bogom bodi! Tu ti perstan podam. I kakor njegov obroč nima konca; ga ne imej naju ljubezen, i kakor je blago, iz kterega je vlit, brez tuje primese, tako hočem tebe iz čistega, celega srca, samo ljubiti! Temu demantu enako, ki sije ko polodano solnce, bodi moja ljubezen luč tvojega življenja! I dokler ne vsahne poslednja kaplica moje kervi, bodi beseda i djanje, meč i slava, i kar svoje imenujem, tebi posvečeno! Tisto uro, ko to prisego prelomim naj se nebo udere, naj se zemlja odpre, ter me černo brezumno pogoltni! Ko je izgovoril, prejme Bogodana zlati perstan; Kosara se v solzah topi, i Samuil sam ne more skrivati silnih občutkov srca, ki se v očesih bliskajo. Kosara z družicami odide; Vladimir ostane pri carju, ki ga mnogo nagovarja, v gradu prebiti, dokler bi se udje ojačili, i prešna moč oslabeledo telo napolnila; potem naj bi se k očetu vernul, mir oznanit, svate zbirat, s kterimi bi objubljeno nevesto v svoje domovje peljal. Ali Vladimir ne sterpi: precej tirja konja, najberžih nog; precej hoče očetu naproti leteti, ter v njega naročje neskončno srečo, ki mu persi razganja, izliti. Komaj počiva do tretje zore. (Konec sledi.)

Cestopis.

(Dalje.)

„Od leta 1812 se je v Moskvi vse premenilo. Palače plemičev so vse pogorele, plemeni rodovine so jo v sredino države potegnule v požaru Moskve so plemiči neizmerno mnogo zgubili, ne so imeli moči ne premoženja svoje dvore sopet pozidati ter svoje prejšno razkošno življenje z nova začeti. Plemiči so začeli bolj na deželi, po zimi pak u manjih mestih stanovati. Vlada je začela tovarništvo, obrtnost buditi in oživliti, sdaj postane Mos-

kva središčem i glavnim sedežem vse obrtniške delavnosti.

Pitaš li sdaj: „Čegava je ta palača?“ ti bodo odgovorili: „Tovarnika N., trgovca O. itd., popred kneza A. alj G.“ Po razcvetu obrtnosti se je Moskva popolnoma preobrazila. V imenitnih delih mesta so ulice sdaj svezane, hiša se hiše drži, teško boš našel še unih velikih dvorišč s svojimi mnogimi vratami, le v postranskih ulicah se gospodujejo. Hiše so na dva, tri nastropja, redkoma višise, pri zemlji so zaporedama same prodavnice. Posamesne ulice p. kovački most se lahko merijo z najsjajnimi ulicami naj boljih europejskih mest.

Na mestu plemstva s svojimi neizmerno brojnimi služabniki (domači rabi) so sada tovarniki s svojimi ravno tako brojnimi delavci. Mnogi plemiči so sami tovarniki postali, njihova prejšna družina dela zdaj v tovarnah za plačo.

Plemiči, kiniso tovarniki postali, pa v Moskvi živé, živijo sdaj celo imače kot popred. Konjev imajo le za potrebo.

Moskva se je v znejšnej podobi, kakor tudi v značaju od 30 let tako preobrazila, da će si pred 50 letmi njene družbinske razmere preiskaval, je sdaj ne spoznaš, boš mislil, da se u kakem celo drugem ruskem mestu nahajaš.

Pri ljubavi i počtovanju vsih Rusov do „belokamne svete matere Moskve“, pri neizmernej imenitosti, da je Moskva za tako veliko krajino u tako prostranej državi središče, zastopnica obrtnosti: mora vlada sobno gleda medmejnoga mita menenje Moskve naj veči obzir imeti; akoprem zunajna politika kaj druga svetuje. Ko se je pred nekim letmi, (so mipri povedali) o sduženju polske is Ruskoj govorilo, so poslanci iz Moskve dokazali, da bi to obrtnosti znotrajne države, zlasti pa obrtnosti Moskve neizmerno škodovalo, je vlada to misel opustila.

(Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: *Dragotin Melcer.* — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik.*

Vradni list št. 62.

Št. 7714. **Oznaniło.** (168.) c 1

30. septembra t. l. zjutraj ob devetih bo najemna dražba za ohrambne dela na mostu, ki pelje na Fužinah čez Ljubljano.

K tej dražbi se povabijo, ki menijo to reč prevzeti s pristavkom, da je tesarsko in kovasko delo z pripravo vred na 253 gold. 8 kr. prerajtano in da se mera, pregled stroškov in pogoje dražbe zamorejo pri tej vradni pregledati.

C. k. okrajno poglavarstvo.
Ljubljana 20. septembra 1851.

Št. 7506. **Razglas** (163.) c 2

posojivcem zapustnine.

Pri c. k. okrajnem sodništvu ljubljanske okolice imajo vsi tisti, ki imajo o zapustnini 29. marca 1851 umerle posestnice pol zemljišča Agate Šeškarjeve iz Planinice št. 1 kakor posojivci kaj tirjati, 21. oktobra se oglasiti in skazati posojilo, ali pa do tistega časa pismeno naznaniti, ker bi sicer ti posojivci, ako bi posojilo imetje presešlo, potem nič več ne mogli tirjati razun ako jim kaka zastava gre.

Ljubljana 14. augusta 1851.

C. k. okrajni sodnik
Heinricher s. r.

Št. 7513. **Razglas** (164.) c 2

posojivcem zapustnine.

Pri c. k. okrajnem sodništvu ljubljanske okolice imajo vsi tisti, ki imajo o zapustnini 2. marca 1851 umerlega kajžarja Janeza Komatarja iz Goloberda kakor posojivci kaj tirjati, 22. oktobra se oglasiti in skazati posojilo, ali pa do tistega časa pismeno naznaniti, ker bi sicer ti posojivci, ako bi posojilo imetje presešlo, potem nič več ne zamogli tirjati razun ako jim kaka zastava gre.

Ljubljana 8. augusta 1851.

C. k. okrajni sodnik
Heinricher s. r.

Št. 4128. **Razglas.** (166.) 1

C. k. sodnija v Senožečih je vsled prošnje gospoda Bernarda Dolenc-a iz Studenca dovolila, de se bo zemlja Marie Premrov iz Studenca (ki je v zemljiških (gruntaih) bukvah bivše senožeške grajsine pod Urb. št. 354/4 zapisana) zavolj dolga 27 gold. in 37 kr. c. s. c. prodajala, ktere je po spričbi pogodbe 7. Februarja 1840 št. 39 dolžna.

Dražbe se bodo 29. dan Septembra, 29. Oktobra in 29. Novembra 1851 vsakrat ob 9. dopoldne v Studencu godile; pri prvi in drugi dražbi se bo zemlja le za ceno, ki po zapisniku cenitbe 25. julija 1851 št. 2942, — 2733 gold. 20 kr. znese alj pa draži, pri tretji dražbi pa tudi pod ceno prodala.

Izpis iz zemljiških bukev, zapisnik cenitbe in dražbene pogoje zamore vsakteri pri podpisani sodii pregledati.

C. k. sodnija v Senožečih
16. Augusta 1851.

Jenko.

Št. 4772. **Razglas.** (167.) 1

C. k. senožeška sodia je vsled prošnje Martina Goranca iz dolenjih Ürem, cesionarja Jožefa Zerkvenik-a iz Britofa v eksek. prodajo zemlje Boštjana Kovačić-a iz Famel zapisane v zemljiških bukvah bivše senožeške grajsine pod Urb. št. 530/3 zavolj dolga 85 goldinarjev c. s. c. dovoljila, dražbe bodo 13. dan Oktobra, 12. Novembra in 15. dan Decembra 1851 v Famlah vsakrat ob devetih dopoldne; pri prvi in drugi dražbi se bo zemlja le za ceno ali viši, pri tretji dražbi pa tudi pod ceno prodala.

Dražbene pogoje, spisik iz zemljiških bukev, in cenitni zapisnik, v kterim je zemlja 610 gold. 25 kr. cenjena, zamore vsakteri pri podpisani sodii pregledati.

C. k. sodia v Senožečih
4. Septembra 1851.

Jenko.

Št. 305. (165.) c

Srečkanje porotnikov za porotno sejo, ki se bo 27. oktobra t. l. zjutraj ob 9. v Novem mestu začela, bo 6. oktobra t. l. zjutraj ob 10 v sodniškej dvorani v Novem mestu.

Od predsedništva c. k. deželnega sodništva v Novem mestu 15. septembra 1851.

Od Scheuchenstuel s. r.,
predsednik.

Št. 6800. **Oznaniło.** (162.) c 3

Naturalno oskerbljenje c. k. vojakov tu sem prišlih za poslednje oskerbnisko leto o pravem času zagotoviti, je visoko ministerstvo vojaštva po dospelom ukazu lombardobeneškega deželnega vojaškega poveljništva št. 4158 od 29. augusta z razpisom A. 3782 od 9. t. m. ukazalo, da bode v zagotavljenje kruha, ovs, sena, slame za postlje, sveče, in olje prejemna dražba za čas od 1. novembra do konca mesca julija ali tudi do konca oktobra pr. l.

Tudi za voznjino kruha v Toplice med časom kopanja prihodnjega leta bo dražba.

V primeri bo potreba vsak dan 130 obrokov kruha, 350 obrokov slame za postlje, 8 funtov lojevih sveč in 5 1/2 funtov olja.

Kavcije se vstanove pri kruhu 7, pri svečah in olju 5 procentov. Bolj natanjke pogodbe se zamorejo v tukajšni c. k. vojaški oskerbniski pisarnici pregledati.

Najemna obravnava bo 25. septembra t. l. v vradni pisarnici tukajšnega c. k. okrajnega poglavarstva, in kdo se meni cesar vdeležiti, se tu sem ob imenovanem času povabi.

Novomesto 9. septembra 1851.

Za c. k. okrajnega poglavarja:
prvi c. k. okrajni komisar

od Roeder s. r.